

Feiten en Cijfers Voedselbanken Nederland – 2018

Alle data zijn gemeten op 31 december van het in tabellen genoemde jaar

Kerngegevens: Over de organisatie

	2015	2016	2017	
Aantal voedselbanken	162	167	168	lid van Voedselbanken Nederland
Aantal uitgiftepunten	520	535	530	
Aantal gemeenten waarin voedselbanken actief zijn	371	387	365	in 2017 waren voedselbanken in 96 % van gemeenten aanwezig. Daling heeft te maken met gemeentelijk herindelingen.
Aantal distributiecentra	8	8	8	
Aantal vrijwilligers	10.500	11.000	11.000	Dit is inclusief (onbetaalde) bestuursleden

Fig. 1 Ontwikkeling aantal bij Voedselbanken Nederland aangesloten voedselbanken. Peildatum 31.12.

Kerngegevens: Over de klanten

	2015	2016	2017	
Aantal geholpen personen		135.000	132.500	Totaal aantal personen dat in 2017 voedselhulp kreeg. (In 2016 voor het eerst geregistreerd)
Aantal klanten (peildatum 31.12 van elk jaar)	88.000 (-6%)	80.000 (-10%)	79.000 (-1%)	Totaal # mensen dat leeft onder armoedegrens: 1,2 miljoen mensen (SCP ¹) 810.000 Mensen leven onder de Basisbehoefte norm van Nibud (5,1%)
<ul style="list-style-type: none">• Waarvan < dan 18 jaar² (% van totaal)	34.000 (38%)	30.000 (38%)	29.000 (37%)	In 2016 leefden 292.000 kinderen in huishouden met laag inkomen. % Kinderen met kans op armoede 8,9 %. ³
<ul style="list-style-type: none">• Waarvan aanvrager vrouw	54%	52%	52%	
<ul style="list-style-type: none">• Waarvan leeftijd aanvrager >=30 en < 50 jaar• Waarvan >= 50 jaar	53% 35%	53% 34%	52% 37%	
<ul style="list-style-type: none">• Alleenstaanden• Eénouder gezin• Gezinnen	40% 30% 24%	40% 30% 24%	42% 30% 23%	
<ul style="list-style-type: none">• Waarvan < 1 jaar weg• Waarvan na 3 jaar nog klant	60% 5%	59% 9%	57% 12%	
Aantal huishoudens	35.000 (-4,6%)	30.500 (-10%)	30.500 (0%)	

¹ Bron: Armoede in kaart SCP 2016

² Bron: Klantenregistratieprogramma in gebruik bij 131 voedselbanken

³ Bron: Armoedefonds

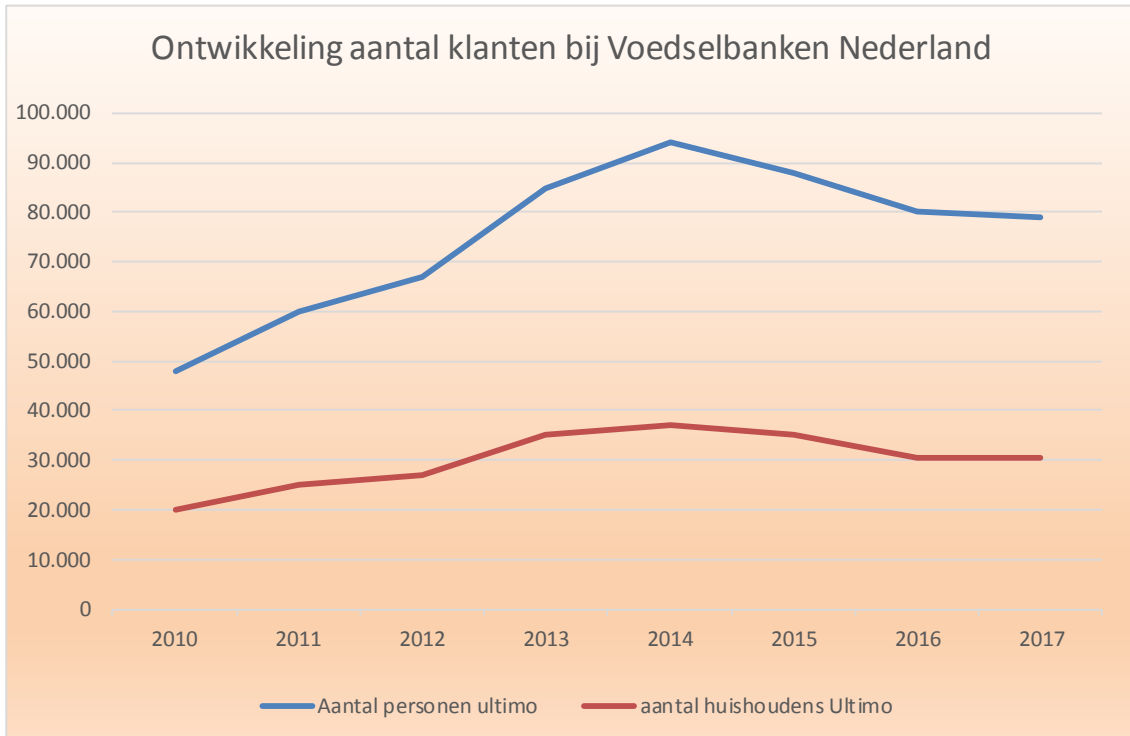

Fig. 2 Ontwikkeling aantal klanten bij Voedselbanken Nederland. Peildatum 31.12. Het totale aantal mensen dat geholpen werd ligt hoger dan op de peildatum, omdat veel klanten korter dan een jaar afhankelijk zijn van voedselhelp.

Kerngegevens: Over de voedselpakketten

Aantal uitgedeelde producten (consumenteneenheden): per week per jaar	ca.750.000 ca. 40 miljoen	Geschatte waarde: Ca. € 60 miljoen
Gem. aantal consumenten eenheden in een pakket	20-25 stuks	Uitersten schommelen tussen (10-15) en >30 stuks
Gem. waarde van het voedsel in een voedselpakket	Ca. € 35	
Gem. kosten om voedselpakket samen te stellen	€ 5,00 per pakket	Operationele kosten om producten in te zamelen en via voedselbanken te distribueren.

Kerngegevens: Over voedselverspilling

	kilo	euro
Totale verspilling in NI in 2014	1.9– 2.6 miljoen ton ⁴	±€ 5 miljard
Verspilling door consumenten (kg/€ per persoon per jaar) 2014	114-157 kilo	€ 287
Geschatte winkelwaarde van 2 miljoen voedselbank pakketten		€ 60 - 80 miljoen
Percentage voedsel dat voedselbanken redden van verspilling		0,8 -1,6%

Kerngegevens: Overig

Aantal voedselbanken dat ondersteuning krijgt van gemeente	76%	Varieert van het voor de rekening nemen van de huisvestingskosten, energierekening tot een subsidie. (2017)
--	-----	---

⁴ Bron: Voedselverspilling monitor update 2009-2014

Bijlage: Visie, Kernwaarden en Doelstellingen Voedselbanken Nederland

Onze Visie

‘In Nederland leeft meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens. De voedselbanken helpen de armsten door ze tijdelijk te voorzien van voedselpakketten. Om onze klanten van -eten te kunnen voorzien, werken wij samen met bedrijven, instellingen, overheden en particulieren. Zo zorgen we er samen voor dat armoede wordt bestreden, voedseloverschotten verdwijnen en het milieu minder wordt belast. Om de zelfredzaamheid van onze klanten te vergroten, werken we samen met lokale organisaties die onze klanten helpen om weer op eigen benen te staan. Voedselhulp moet immers altijd tijdelijk zijn’.

Onze Kernwaarden

De voedselbanken hanteren de volgende kernwaarden als maatstaf voor hun handelen:

- We werken uitsluitend met vrijwilligers
- We verstrekken voedsel dat door anderen gedoneerd wordt
- We verstrekken zoveel mogelijk gezond voedsel
- We verstrekken uitsluitend gratis voedsel
- We verdelen het voedsel zo eerlijk mogelijk
- We zijn neutraal en onafhankelijk (‘burgers voor burgers’)
- We zijn transparant in onze verantwoording

Onze Hoofddoelstellingen

De voedselbanken hebben de volgende hoofddoelstellingen:

- Het bieden van directe voedselhulp aan de armste mensen
- Het voorkomen van verspilling van goed voedsel

Toegelicht: Armoede in Nederland

In Nederland leven 1.2 miljoen mensen⁵ in armoede (gebruik makend van de niet-veel-maar-toereikend criterium).

- 1 op de 9 is kind
- Tienduizenden kinderen zitten dagelijks met honger in de klas

Nibud hanteert de basisbehoeftengrens als norm voor armoede; 810.000 mensen moeten rond komen met een bedrag dat onder deze grens ligt.

In 2017 zagen we een diversiteit in het klantenbestand: ZZP-ers, langdurig zieken maar ook mensen met (hypotheek)schulden en werkzoekenden. Het aandeel 50+ groeit.

Op de website www.voedselbankennederland.nl staat een document met meer feiten over armoede.

Financiële toekenningcriteria die de voedselbanken hanteren

Per 1 januari 2018 zijn de toekenningscriteria fors verruimd. Het basisbedrag per huishouden werd met 10 euro verhoogd tot € 130. Daarnaast werd het bedrag per persoon verruimd met 5 euro tot € 85.

Er is tevens voor gekozen om duidelijker zichtbaar te maken hoe de toelatingscriteria van de voedselbanken zich verhouden tot de Nibud norm (voor bijstand). De nieuwe toelatingsnormen bedragen gemiddeld 45% van deze Nibud Norm.

Als gevolg hiervan wordt rekening gehouden met meer uitgaven posten (tot € 79) dan voorheen.

Per saldo leiden beide wijzigingen tot een verruiming van € 94 voor eenpersoons huishouden (oplopend met 5 euro per extra persoon in een huishouden).

De voedselbanken durven deze norm verruiming aan nu de voedselbanken voldoen aan de eisen van voedselveiligheid van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en de supermarkten dientengevolge meer voedsel doneren dat anders weggegooid zou worden.

Op de website (www.voedselbankennederland.nl) staan de toelatingscriteria en berekeningswijze nauwgezet geformuleerd.

⁵ Bron *Cijfers over 2014*. Bron: *Armoede en sociale uitsluiting 2015*

Vast bedrag per huishouden	Toeslag per inwoner in huishouden	1- persoons HH	2- persoons HH	3- persoons HH	4- persoons HH	Etc.
€ 130	€ 85	€215	€ 300	€ 385	€470	Etc.

Bij de aanmelding bij de voedselbank zijn vrijwel altijd professionele hulpverleners betrokken. Het verstrekken van een voedselpakket is immers bedoeld als noodhulp. Doordat er professionele hulpverleners bij de aanvraag betrokken zijn, wordt er breder gekeken naar de problemen die spelen rondom het betreffende gezin en kan er ook gewerkt worden aan structurele oplossingen.

Kortom, geen pakket zonder hulpverleningstraject.

De ervaring leert dat de klanten van de voedselbanken gemiddeld minder dan een jaar lang een voedselpakket krijgen. Daarna is er een zodanige verbetering bewerkstelligd dat men niet meer voldoet aan onze financiële criteria om in aanmerking te komen voor een voedselpakket.

Toegelicht: Voedselverspilling in Nederland

Voedselverspilling in Nederland bedraagt jaarlijks zo'n 1,9 tot 2,6 miljoen ton. De helft wordt verspild bij de particulier thuis en de ander helft bij de voedsel(verwerkende) bedrijven. De voedselbanken richten zich primair op de overschotten bij de bedrijven en supermarkten. Op de website www.voedselbankennederland.nl staat een document met meer feiten over voedselverspilling.

Over onze Organisatie

Structuur

Voedselbanken Nederland is een vereniging (Vereniging van Nederlandse Voedselbanken), opgericht 15 mei 2013 en is een voortzetting van haar voorganger: Stichting Voedselbanken Nederland. Vereniging van Nederlandse Voedselbanken is de landelijke, overkoepelende organisatie van voedselbanken in Nederland.

Elke voedselbank die lid is heeft zich gecommitteerd aan het door de Algemene Leden Vergadering vastgestelde Voedselbank Reglement waarin de beleidsuitgangspunten en afspraken zijn vastgelegd. Zo'n 3 keer per jaar komen de leden bijeen in een Algemene Ledenvergadering. Daar worden de belangrijke besluiten genomen.

Het bestuur wordt gekozen door de leden en bestaat uit 10 personen. Iedereen heeft een eigen portefeuille. Het bestuur vergadert maandelijks en implementeert o.a. het door de Algemene Ledenvergadering vastgestelde beleid.

Om de voedselbanken goed te kunnen ondersteunen is er een landelijk Voedselbank Servicecentrum dat een centrale kantoor- en vergaderlocatie heeft in Houten. Dit Servicecentrum dient ook als aanspreekpunt voor mensen en organisaties die contact willen opnemen met de landelijke voedselbank-organisatie.

René Froger is sinds 2008 ambassadeur van Voedselbanken Nederland. In 2017 werd ook Herman den Blijker ambassadeur van de landelijke vereniging.

Stand van zaken

Er zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet om de voedselbanken te professionaliseren. De 168 voedselbanken worden geheel door vrijwilligers gerund. We kunnen niet verwachten dat alle voedselbanken de professionaliseringsslag allemaal even snel kunnen maken. Dit zal nog de nodige inspanning vereisen. Hierbij is op alle niveaus hulp van harte welkom!

Onze voedselpakketten

Als voedselbanken willen we graag elke week een voedselpakket samenstellen waarin de schijf van vijf in voldoende mate is vertegenwoordigd. Omdat dit nu niet mogelijk is, zijn we primair op zoek naar producten die passen binnen deze schijf van vijf. Als we daarnaast in zeer beperkte mate ook snoep en snacks aan het pakket kunnen toevoegen is dat prima.

Ons ideale boodschappenlijstje ziet er als volgt uit:

- Groente of fruit in blik of pot,
- Volkoren pasta,
- Couscous,
- Zilvervlies- of meergranenrijst,
- Peulvruchten uit blik of pot (bijvoorbeeld: bruine/witte/kidney bonen, linzen, kikkererwten), Houdbare magere of halfvolle zuivelproducten,
- 20+ Smeerkaas,
- Eieren,
- Olie

(Met dank aan de VU)

Voedselveiligheid

Waarborgen voedselveiligheid

Sinds de oprichting bestaat er een nauwe samenwerking tussen de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de voedselbanken. De NVWA beschouwt de voedselbanken als een formule hetgeen wil zeggen dat het bestuur van Voedselbanken Nederland er op wordt aangesproken als er ergens bij een voedselbank (belangrijke) zaken op het gebied van voedselveiligheid niet op orde zijn.

Voedselbanken werken met het Handboek Voedselveiligheid van de Vereniging van Nederlandse Voedselbanken dat is vastgesteld in overleg met de NVWA en dat op basis hiervan alle voedselbanken gecertificeerd heeft. Er zijn vier klassen gedefinieerd en elke voedselbank bepaalt zelf tot welke klasse hij wil behoren. En aan welke voorwaarden hij kan voldoen. Niet elke bank beschikt bv. over koelcellen en kan dus verse producten niet distribueren. Deze vier klassen zijn:

- A. De voedselbank verdeelt droge kruidenierswaren, koel- en diepvriesproducten in een gesloten koel- en diepvriesketen.
- B. De voedselbank verdeelt droge kruidenierswaren en koelproducten in een gesloten koelketen
- C. De voedselbank verdeelt droge kruidenierswaren en diepvries in een gesloten diepvriesketen
- D. De voedselbank verdeelt uitsluitend droge kruidenierswaren

De regionale distributiecentra en de grote lokale voedselbanken voldoen aan de eisen van categorie A.

Het certificeren wordt door externe onafhankelijk bureaus gedaan die hun sporen op dit vlak hebben verdiend. De gehanteerde systematiek is door de NVWA geaccordeerd. De voedselbanken nemen de juridische verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en werken conform de richtlijnen van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

Conform het NVWA informatieblad 76 / versie april 2015 geldt het volgende:
Indien de voedselbanken werken volgens de voorgeschreven richtlijnen wordt daarmee voldaan aan de eisen die gesteld zijn in de Hygiëneverordening (EG) 852/2004. Dit betekent o.a. dat producten met een THT-datum ná die datum nog verstrekt mogen worden aan de consument, maar de Voedselbank is dan verantwoordelijk voor de kwaliteit.

Eind 2017 waren 164 voedselbanken voedselveilig.

Voordelen voor een onderneming die voedseloverschotten aan de voedselbank verstrekt

Financieel (het is goedkoper):

- ♥ er is altijd wel een voedselbank in de buurt (kleinere afstanden), dus transport is goedkoper;
- ♥ het voedsel hoeft niet meer vernietigd te worden waardoor er geen vernietigingskosten zijn;
- ♥ voedselbanken hebben de ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling) status.

Overig:

- ♥ Doneren past in beleid van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Door voedsel te schenken aan de voedselbanken wordt het milieu niet belast en werkt een organisatie mee aan het voorkomen van het weggooien/vernietigen van goed voedsel;
- ♥ De onderneming helpt de allerarmste mensen in de samenleving;
- ♥ Een onderneming kan gebruik maken van onze ervaringen over de (on)mogelijkheden om producten toch nog geschikt te maken voor humane consumptie.